

Burgemeesters komen en gaan

D'n bürger is 'ne zürger

Begin februari nam de gemeenteraad een historisch besluit: de 33-jarige Derk Alssema, wethouder in Goes, moet begin april 2020 onze nieuwe burgemeester worden. De jongste ooit in Gilze en Rijen; vanaf de 15^e eeuw gingen maar liefst 33 schouten of burgemeesters hem voor. En dan tellen we Gerrit Boemaars, 'de burgemeester van Molenschot', niet eens mee.

Enkele namen van die lange lijst herken je meteen. Omdat ze in het recente verleden nog in functie waren of 'gewoon' van de straatnamen. Met succes behoed voor de lokale vergetelheid, omdat 'bürgemisteren' nogal wat van een mens vraagt. 'D'n bürger is 'ne zürger', zegt de *Woordenlijst van de streektaal van Gilze en Rijen*, wat betekent: de burgemeester heeft veel aan zijn hoofd. En dat gaat door tot in zijn vrije uren. Zo vond burgemeester Van Poppel (1901-1933) het volgens de overlevering heel gewoon als inwoners hem tijdens zijn dagelijkse rondje door de gemeente aan zijn jas trokken. Hij stapte dan van de fiets en luisterde naar de vraag of klacht. Maar zijn eigenlijke spreekuur hield hij bij voorkeur op zondagmorgen, onder de laatste mis, bij hem thuis op Nerhoven.

Gilze en Rijen heeft altijd geweten, hoe je een burgemeester op grootse wijze welkom heet. Zo stonden in 1933 twee erebogen klaar – een in Gilze en een in Rijen – toen burgemeester Sweens in een rijtuig, getrokken door gepluimde paarden, door de gemeente trok. Bruidjes verwelkomden hem (vier uit Gilze en vier uit Rijen), er werden duiven losgelaten en er vormde zich al rijdende een stoet van 36 verenigingen uit Rijen, zes uit Molenschot, drie uit Hulten en 27 uit Gilze. De driekleur wapperde huis aan huis. Na de plechtige installatie met klinkende toespraken, volgden recepties in de vier kernen, een voetbalwedstrijd en serenades door de harmonieën. En bij het vallen van de avond schitterden de beide erepoorten in een zee van licht.

Op 1 november 1946 arriveerde burgemeester Van Mierlo, ondanks de na-oorlogse omstandigheden, zelfs met een Beechcraft van de Rijksluchtvaartschool op het vliegveld. Een half uur later deed hij zijn intocht in Gilze, dat nog zwaar gehavend was. Hij had zelf nog herinneringen aan één van de zwaarste bombardementen op Gilze-Rijen, dat van 15 augustus 1944. Als ondergedoken Bredase wethouder had hij, vanuit zijn zolderkamertje, de honderden Lancasters van de RAF het bommentapijt uit zien rollen. De stof- en rookwolken verduisterden de zon tot in Breda.

1In 1933 stonden twee erebogen klaar voor burgemeester Sweens (Archief Heemkring Molenheide)

Gilze en Rijenaren waren ook duidelijk in hun wensen als een burgemeester aantrad. In juni 1877, bij de installatie van burgemeester Hoevenaars bijvoorbeeld. De Nieuwe Bredasche en Oosterhoutsche Courant meldde, dat bezitters van paarden verwachtten dat *'eindelijk de tolleren van de gemeenteweg verdwijnen en dat zij niet langer de dubbele belasting hebben te voldoen'*. Kooplieden en industriëlen rekenden erop *'dat het telegraafbureau op het station van den Staatspoorweg nog eens voor het publiek zal geopend worden'* en *'eenen besteller'* benoemd. Ouders van schoolgaande kinderen in Rijen vertrouwden erop dat er een bekwaam hulponderwijzer gevonden kon worden, *'om den ijvervollen en hooggewaardeerden hoofdonderwijzer ter zijde te staan in eene school, die ongeveer 120 kinderen telt en met het volste recht eenen kan eischen'*. En tenslotte bestond de wens: *'Mogen*

de verwachtingen spoedig verwezenlijkt worden en Gilze en Ryen zodoende verdere stappen op den weg van vooruitgang zetten.'

Die laatste wens, die doet natuurlijk nog steeds opgeld. Maar al die toeters en bellen om een installatie heen, dat is niet meer van deze tijd. Een nieuwe burgemeester is nog net zo welkom, maar met een buitengewone raadsvergadering gaat het er tegenwoordig een stuk soberder aan toe. Een burgemeester met een Zeeuwse inborst heeft daar vast geen moeite mee.

En die meer bescheiden lijn laat zich ook zien bij een afscheid. In 1973 had een compleet afscheidscomité al een daverend dagvullend afscheidsfeest in gedachten, toen burgemeester Krol aangaf het sober te willen houden; een laatste raadsvergadering en receptie vond hij genoeg. En ook van burgemeester Jan Boelhouwer nemen we passend bij deze tijd afscheid. Het is overigens een publiek geheim dat deze dan 70-jarige burgemeester graag nog wat gebleven was. En dat hij het heel jammer vindt, dat je in Nederland bij het bereiken van die leeftijd afscheid nemen moet. Maar ongetwijfeld liggen er – met zijn energie en knowhow – ook buiten onze gemeente nog uitdagende en interessante taken op hem te wachten. En is dat niet het geval, dan is dit laatste weetje misschien een mooie tip: oud-burgemeester Ton Aarts pakte na zijn afscheid de fiets en zette – zürger af - koers naar Santiago de Compostella. Om in die anderhalve maand het 'bürgemisteren' nog eens goed te overdenken.

Tekst: Mariëlle van Hezewijk; Fotoredactie: Piet Weterings

Bronnen: www.heemkringmolenheide.nl; www.tijdmachinegilzerijen.nl; kwartaalblad De Mulder; Archief Heemkring Molenheide.

Underschrift 'balkje': vlnr de burgemeesters Hoevenaars, Van Poppel, Sweens, Van Mierlo, Krol, Aarts en Boelhouwer (laatste foto Jacomijn Dijkers-overige foto's Archief Heemkring Molenheide)